

kun med en høj Grad af Vanskelighed vil kunne erhverves tilfredsstillende gennem flige Skoler. Men i Særdeleshed vilde jeg anse det for meget uheldigt, hvis Staten, idet den af Hensyn hertil blev nødt til at oprette nye lærde Skoler, samtidig skulde blive tvungen til at give Slip paa nogle af de nu bestaaende lærde Skoler, og af saadanne ere jo allerede i Lovforslaget nævnt Skolerne i Kjøbenhavn og Randers. Jeg anser det for aldeles nødvendigt, at Staten selv vedligeholder flere Skoler, idetmindste een i Hovedstaden og dernæst forffjellige omkring i Provindserne. Og mine Grunde dertil er, at Staten da kan opstille, hvad den anser som Norm og Regel for Undervisningen, hvilket bør gives i dens Skoler, til hvilke den i saa Henseende kan henvise. Dphørte de vilde Skoleholdet gaa over til at blive en udelukkende privat Industri, og Skoleholderne — man tillade mig at bruge dette gode gammelbogs simple Ord — vilde da blive nødt til at tage alle de Hensyn, som altid paahvile de Industrielle. Skoleholdet blev da, som sagt, en rent privat Industri, og det kan ikke negtes, at dermed vilde efterhaanden blive forbundet alle de uheldige Egenheder, som følge med Udvælsen af en saadan Industri. Saalænge som der endnu bestaar Statskoler, om hvilke man kan sige: „de afgive Normen, de vise Reglen,“ saa vilde de andre Skoler heller ikke kunne fjerne sig synderligt deraf. Dphørte derimod Statskolerne, da vilde det blive en ganske naturlig Folge, dels af den menneskelige Svaghed i Almindelighed og dels af den Concurrence, som der derved vilde fremkomme, at Skoleholderne vilde blive tvungne ind paa en Vej, som vilde være uheldig for Undervisningen. Forsaavidt der dernæst i Lovforslaget er fastsat, at Skolerne kun skulde have 4 Klasser, saaledes at en Del af Undervisningen først maa erhverves i andre Skoler i de Byer, hvor saadanne Skoler ere indrettede, maa jeg sige, at jeg ogsaa anser dette for uheldigt. Det er meget uheldigt at stifte Skoler. Enhver, som har gaaet i en Skole, og som der har faaet en lærd Undervisning, vil vide, hvor uheldigt det er, naar Eleverne skulle gaa fra en Lærer til en anden og fra en Skole til

en anden. Dette fremkalder nemlig Afbrydelser i, hvad man har lært, idet der altid vil være nogen Afvigelse imellem den Form, hvorunder man tidligere har lært det, og den, hvori man saa senere faar det meddelt. Men dette vilde dog blive meget værre, naar Alle skulde gaa fra en Skole til en anden, idet der i denne sidste mulig kunde hæfse et aldeles forffjelligt System fra den første. Jeg anser derfor den omtalte Bestemmelse for høist utilraadelig. Forsaavidt man vil indskrænke Skoletiden til 4 Aar, skal jeg endnu gjøre opmærksom paa, at Kunsten er lang, men Livet kort, og at der sandelig hører en lang Dvælse og en lang Bane til for at sætte sig ordentlig ind i og forberede sig fuldkomment til et Studium, der skal gjælde for Livet. Dette kan ikke naas i 4 Aar. Til at vandre den videnskabelige Vej hører der en vis aandelig Dressur, en vis Bane og en vis Tankegang og Maade at udtale sig paa. Men alt dette kan ikke opnaas, naar man en kort Tid skal være et Sted og en kort Tid et andet Sted. Jeg anser det derfor for rigtig og nødvendigt, at Skolerne idetmindste vedblive at være beregnede paa mindst 6 Aar, om man saa ogsaa vil give Slip paa de 2 første Aar. At indskrænke Skoletiden til 4 Aar vil have høist uheldige Følger. — Det er kun disse saa Bemærkninger, som jeg har villet tillade mig at fremføre, idet jeg ikke tvivler paa, at Sagen iøvrigt vil blive meget alvorlig drøftet fra andre Sider her i Salen.

Udsig: Jeg tilstaa, at efter den Skæbne, som Regeringens oprindelige Forslag har havt i det andet Thing, og efterat det først er kommet til os nu i en Tilstand, hvori man kan sige, at det næsten er ukjendeligt sammenholdt med, som det fra Først af saa ud) har jeg uanset at jeg vel har lagt Mærke til, med hvilket Stenmeantal dette Resultat er tilveiebragt i det andet Thing, dog egentlig ikke tænkt mig, at den høitærede Minister skulde kunne nære noget stort Haab om, at denne Sag vilde kunde blive bragt tilende ved en Lovordning i indværende Session. Meget mere havde jeg tænkt mig, at det Spørgsmaal nu muligens vilde fremstaa, om den høit-